

Een goed boerderijjaar

Stoer en stormvast onder de wisselende Noord-Hollandse wolkenluchten: de stolp, al zo'n 500 jaar. Redenen om aan te nemen dat de stolpboerderij rigoureuus verdwijnt, lijken steeds minder te worden.

Weliswaar wisselen omgeving en situatie gelijk de wolken en veranderen maatschappij en tijdgeest voortdurend. Maar het eigene en markante van de stolp wordt inmiddels alom erkend en het voortbestaan van de Noord-Hollandse piramide lijkt gewaarborgd. In geen enkel beleidsstuk waagt men het nog stolpen te negeren.

Niet zozeer de vraag of de stolp behouden blijft is aan de orde, maar de manier waarop.

De agrarische wereld staat opnieuw voor een reusachtige omslag en ook in onze provincie zal de komende tijd door accenten op bijvoorbeeld natuurontwikkeling en recreatie veel van het ruimtelijk aanzien drastisch veranderen.

Nog meer boerderijen raken hun band met de agrarische bedrijfsvoering kwijt en bij noodgedwongen gehele onttrekking daaruit bieden zich andere bestemmingen aan.

Zowel aan exterieur als interieur stellen nieuwe bestemmingen heel andere eisen. Met de kans dat er dan van een oorspronkelijke boerderij zonder monumentenstatus weinig overblijft. Zeker als er sprake is van een, minder wenselijke, bestemmingswijziging tot winkel, garage of opslagloods of, als romantische tegenhanger, een verandering in een recreatieve bestemming als horeca-gelegenheid of disco.

Maar ook bij minder ingrijpende veranderingen is het zorgvuldig omgaan met het karakter van bouwwerk en erf en de historische achtergronden daarvan absolute voorwaarde voor verantwoord behoud.

Hier ligt een taak voor gemeenten en welstandscommissies. Hier ook bieden wij onze expertise aan.

Dit jaar was voor onze Boerderijstichting een goed jaar wat betreft activiteiten en respons. Een flinke toename van donateurs, ruim 30 adviezen op locatie, regelmatig aandacht in de media, de uitgave van de alom geprezen videoband en drie nieuwsbrieven in een nieuwe vorm.

Donaties zijn de komende jaren essentieel voor de voortzetting van onze activiteiten. In 1997 is de -overigens vrijwillige- donatie bepaald op f 20,- (was al enkele jaren f 17,50). Een hogere donatie is meer dan welkom.

INHOUD

- ▲ *Een goed boerderijjaar*
- ▲ *Nieuw leven voor de historische dorpsboerderij*
- ▲ *De vouwluiken van Bakkum*
- ▲ *Stolpen in het nieuws*
- ▲ *Boerenerven, vroeger en nu*
- ▲ *Noord-Hollands Restauratie Atelier*
- ▲ *Stolpenwinkel*

De nieuwsbrief zal komend jaar driemaal verschijnen en als het (o.a. financieel) meezit, komt er ook nog een extra themanummer uit.

In dit nummer wordt ons advieswerk belicht met voorbeelden uit Bakkum en Uitgeest en is er aandacht voor actualiteiten. ▲

Wilt u bij het overmaken van uw donatie ook uw adres vermelden, anders loopt u de kans de toezending van nieuwsbrieven te missen.

Nieuwe rubriek

Met ingang van de volgende nieuwsbrief zal een rubriek 'welstand' verschijnen, verzorgd door Liesbeth Maats van de Stichting Welstandszorg Noord-Holland. De welstandszorg zet zich in voor de kwaliteit van de gebouwde ruimte in Noord-Holland. Stolpen dragen daar in grote mate aan bij. De onderwerpen zullen de relatie van de welstandszorg met de stolpen in Noord-Holland benadrukken. ▲

Stolpen van binnen en van buiten

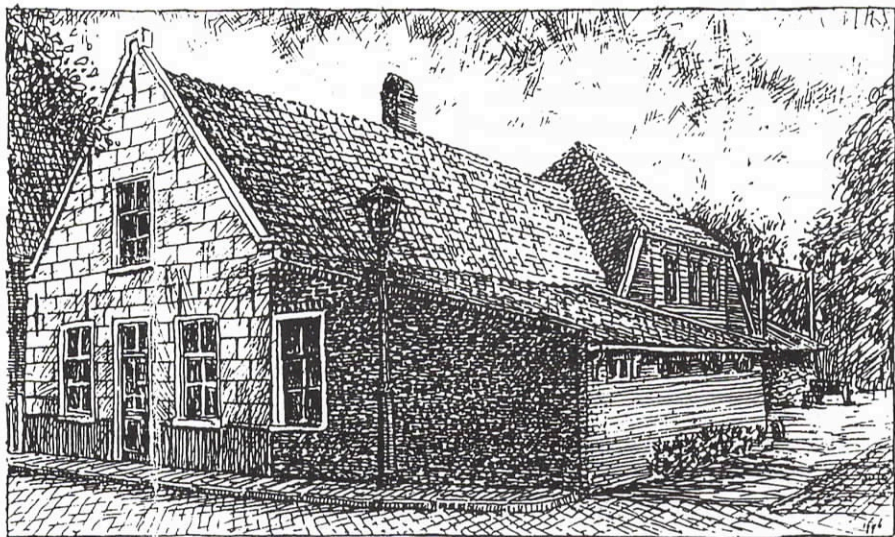
De mooiste tien stolpen met hun verrassende interieurs en ongekende voorbeelden van het tweede gebruik van de stolp

Video van de Boerderijstichting Noord-Holland

'Willemshoeve' in Hoogwoud siert als één der Top Tien Stolpen de omslag van de videoband. De alom geprezen videoband is bij o.a. het secretariaat à f 20,- verkrijgbaar.

Nieuw leven voor historische dorpsboerderij

Zo zal Meldijk 34 er uit gaan zien.

Chris Winter is de bewoner van de boerderij Meldijk 34 in Uitgeest. Een bijzondere boerderij die voor meer bewoning geschikt wordt gemaakt door het aangebouwde stolpgedeelte van schuur in woonhuis te veranderen. Onze hierbij ingeschakelde adviseur P.J. Prett noemde het verbouwingsplan (advies nummer 85) uitstekend zowel esthetisch als architectuur-historisch. Winter zelf schreef een inleiding die hierbij in verkorte vorm is bewerkt. Het artikel verscheen in De Uitgeester van 10 oktober 1996, onder redactie van Jan Deckwitz.

De Meldijk in Uitgeest was vanouds de verbindingsweg met de Zaanstreek. Uitgeest ontwikkelde zich door zijn gunstige ligging al in de middeleeuwen tot een welvarend dorp. In de 16^e en 17^e eeuw had het dorp een uitgebreide vloot, scheepswerven, kalkbranderijen, taanderijen, zeilweverijen, masten- en blokkenfabrieken. In de 18^e eeuw kwam de ommekeer en verhuisde bijna de gehele nijverheid naar de Zaanstreek; een aantal vestigingen bleven tot de dag van vandaag zoals een paar zeilmakerijen, de stokkenfabriek en jachtwerven.

Bij alle opkomst en ondergang van de bedrijvige Meldijk houdt zich al 300 jaar een boerderij stand; een langhuistype met afgeknotte stolp en een aangebouwde loods voor turfopslag. Aan de straatkant lange tijd een winkeltje. Het type langhuisstolp komt in Uitgeest regelmatig voor. Als de stolp van zo'n boerderij afgeknot is, staat het afgeknotte vlak doorgaans loodrecht op de as van het langhuis. Bij deze boerderij ligt de afknotting echter evenwijdig aan het huis.

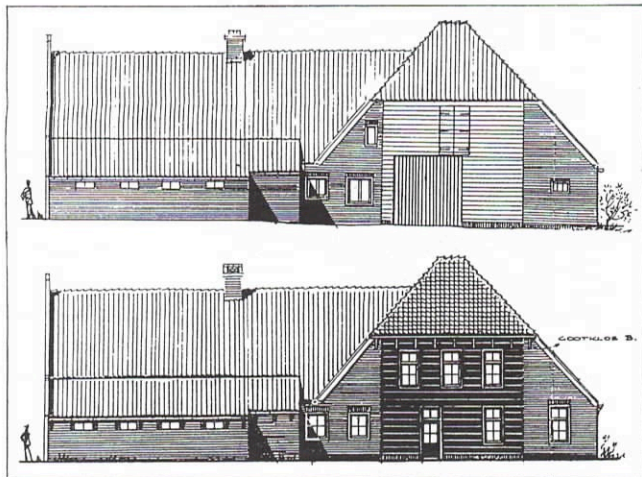
De boerderij bezit het originele vierkant, originele draagbalken en sporenkappen, een sierlijk korbeel, enkele originele binnendeuren en het oude winkelvloertje. Aan het pand werd noodgedwongen al het een en ander veranderd maar talrijke waardevolle elementen bleven behouden. Anno 1995 wordt de

bouwkundige toestand echter steeds slechter: het dak lekt, de dragende constructie hangt door en is door houtworm aangetast.

Winter: 'Daarom wil ik het pand gaan verbouwen en renoveren. Met als uitgangspunt dat de functie verandert van boerderij naar woonbestemming. Ik wil zo veel als mogelijk is waardevolle details terugbrengen. Dat er in het stolpgedeelte ramen worden aangebracht is niet te vermijden maar dat mag geen afbreuk doen aan de bouwwijze van het geheel. Ik wil hier nog vermelden dat ik voornemens ben de stal in de stolp in zijn oorspronkelijke vorm terug te brengen en het winkeltje in de oude staat te herbouwen.'

Winter denkt dat de hele verbouwing zich uit gaat strekken tot in 1999. Het resultaat belooft fraai te worden. Er is oog voor de grote vorm, die niet wordt aangetast maar ook voor de details; met name de goot met consolevormige klossen, de 'getrapte weeg', de roedenverdeling, het schilderwerk en de bestrating. Het schilderachtig aanzien zal versterkt uit de renovatie te voorschijn komen. Wij wensen Winter en zijn medewerkers veel succes met deze voorbeeldige actie.

De bovenste tekening geeft de bestaande situatie weer; de onderste toont de gevels na de verbouwing.

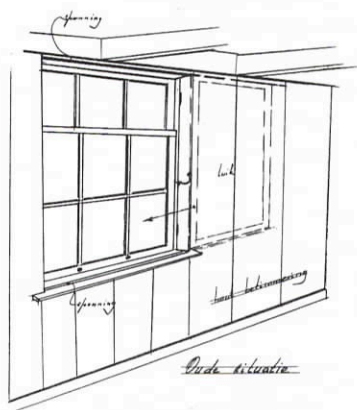

De vouwluiken van Bakkum

Ons bouwkundig advies nummer 95 bracht een aantal opmerkelijke details aan het licht. Een ontluikend verslag van onze adviseur P.J. Prett.

Als adviseur van de Boerderijenstichting heb ik de laatste 3 jaar ruim 100 adviezen op locatie uitgebracht. Ondanks mijn 50-jarige loopbaan in de restauratiesector, kom ik zo af en toe toch nog voor verrassingen te staan. Verrassingen, die dit vak zo boeiend maken. In maart 1996 werd mij gevraagd advies uit te brengen voor een renovatie van een stolpboerderij te Bakkum-Noord.

TEKENING: CO BOSSCHAART

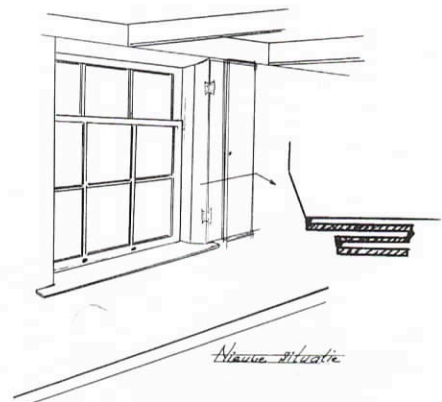
onderzijde, tussen de muur en de aangebrachte beschieting konden schuiven. Omdat de luiken in goede staat bleken en bijna alle kleine bochtscharnieren nog aanwezig waren, besloot de huidige eigenaar de oorspronkelijke toestand van vouwluiken weer terug te brengen. Deze uitvoering paste naadloos in de wens om te isoleren.

Achter de grenen beschieting is een 'courant' gevonden uit 1877. De eerder genoemde wijzigingen dateren vermoedelijk uit dat jaar, net als de aangebrachte grenen vloer in het woonvertrek. Deze vloer, ook heel bijzonder, was aangebracht op geheel los liggende regels in een schelpenbed. Dit schelpenbed lag op een plavuizenvloer (22 x 22 cm), die op zijn beurt weer op een schelpenbed

lag. Het tweede schelpenbed lag op het duinzand.

In het onderste schelpenbed zijn enkele munten gevonden. De oudste droeg het jaartal 1667. Stellig een verwijzing naar de periode van de bouwtijd van de eerste en oudste boerderij op deze plaats.

Ing. P.J. Prett

TEKENING: CO BOSSCHAART

STOLPEN IN HET NIEUWS

Uit het Noordhollands Dagblad, verzameld door Ed Dekker, journalist.

Twee naastgelegen stolpen worden behouden bij een grote brand aan de Westerbuurt te **VENUZEN**.

Bij het onderzoek naar restauratie van de Hervormde Kerk in **WIJENES** wordt ook de markante, naastgelegen stolp betrokken.

De stolp Ursemmerweg 4 in de **SCHERMER** is nu rijksmonument. De stolp, een Noord-Hollands type met karakteristieke herenboerderijgevel, dateert uit 1880.

Feest bij Le Pignon in **GROOTSCHERMER**. Galeriehouder Erika Vogelpoel viert de tiende 'boerderijexpositie' in haar stolp.

Een oud, leegstaand boerderijtje aan de Slimdijk in **OUDENDIJK** brandt af.

Dank zij het beheer van de Museumboerderij Westfrisia krijgt de Adriaan Donkerstichting uit **HOOGWOUD** de Westfrieslandprijs van het Westfries Genootschap.

Hoorn wil een monumentale stolp in **BLOKWEER** kopen en restaureren. In de gemeenteraad is als bestemming 'milieu-educatief centrum' geopperd.

De sloop van een verwaarloosde stolp aan de Dorpsstraat is het einde van 'De puist van **NIBBIXWOUD**'. In dezelfde vorm keert er een dubbel woonhuis terug.

De stolp Jisperweg 26 'Arcadia' in **WEST-BEEMSTER** blijkt als vroegere kaasfabriek een gaaf voorbeeld van industrieel erfgoed.

'Stad Zaandam' aan de IJweg in **HOOFDDORP** is voorgedragen als rijksmonument. De imposante hoeve is gebouwd in 1859.

Een stolpschuur aan de Schorrenweg op **TEXEL**, tussen de Waal en Oosterend, gaat in vlammen op. Het woongedeelte van de boerderij, 'Avanti', wordt gered.

De reconstructie van boerderij Wilmckebreek in **LANDSMEER** vordert. De hofstede aan de Dorpsstraat stond eerder aan de Kadoelenweg en wordt notaris- en advocatenkantoor.

**STEENHANDEL
MARTIEN MOL BV**
Tel. 072 - 5091707
Postbus 60 - 1870 AB - Schoorl

- groothandel in oude bouwmaterialen
- in- en verkoop gebruikte straatstenen
- gebikte metselsteen - dakpannen - plavuizen
- wandtegeltjes - ijzerwerk - hekwerk - enz.
 - schouwen en oud sanitair

OPSLAG:

Zijperweg 20, industrieterrein Lagedijk
Schagen
Tel. 0224 - 215235

**DAKPANHANDEL
KOPER** IN- EN VERKOOP
VAN GEBRUIKTE
DAKPANNEN

Tripkouw 6, 1679 GJ Midwoud
(gem. Noorder-Koggenland)
Telefoon 0229 - 20 13 27
Mobiel 06 - 533 775 86

HOEKSTRA & VAN ECK BV
MAKELAARS TAXATEURS O.G. ASSURANTIËN

MONNICKENDAM, KERKSTRAAT 64, 0299 654000*
PURMEREND, WATERLANDLAAN 88, 0299 472021*
AMSTERDAM, WESTEINDE 10, 020 6241214*
ALKMAAR, KENNEMERSTRAATWG 181, 072 5272000*
HEERHUGOWAARD, DEIMOSLAAN 7, 072 5712217*

**Onze naam,
uw garantie voor
kwaliteit**

DE STOLPSPECIALIST VOOR HEEL NOORD-HOLLAND

**AARDINGEN &
BLIKSEMBEVEILIGING**

G. de Boer v.o.f.

Witte Paal 41
1742 NL SCHAGEN
Tel. 0224-217045
Fax 0224-296951

Rabobank

grafische vormgeving BNO

Oude Haven 83, Medemblik
Postbus 150, 1670 AD Medemblik
Tel. 0227-543230, Fax 0227-545497

voor:
nieuwbouw - verbouw
renovatie - restauratie
woningbouw
utiliteitsbouw
sportaccommodaties
interieur adviezen

**architektenburo
sander douma bna**

1841 gb stompetoren
noordervaart 73
tel. 072-5039847
fax 072-5039803

van der Bel b.v.
SLOOPWERKEN EN HOUTHANDEL
ASBEST VERWUJERING

- Sloopwerken • Renovatiesloopwerk
- Asbestsanering • Brandschade-, c.q. opruimingswerkzaamheden
- Houthandel; nieuw en gebruikt

Zuiderzeestraat 16, 1719 LA Aartswoud
Telefoon 0229-581327, Fax 0229-582772

Heeft u bouwplannen?

Akerbouw b.v.
Fielkerweg 2
1921 AN Akersloot
0251-315817

Utiliteitsbouw, restauraties, winkels,
hotels, boerderijen en woningbouw

Architektenburo Cornelis de Jong bv
Middenweg 189, 1462 HM Middenbeemster
telefoon 0299 681407, fax 0299 683473

aannemersbedrijf

DUINMAIJER

**nieuwbouw
verbouw
restauratie
onderhoud
houtskeletbouw
machinale houtbewerking**

Oostdijkje 8, 1483 AA De Rijp
tel: 0299 - 673487 / 671345
fax: 0299 - 674626

de Zinger

**Traditionele stijlinterieurs,
ontwerp en uitvoering van
interieurbetimmeringen
in traditionele en
landelijke bouwstijl.**

**Gespecialiseerd in keukens met
onopvallend geïntegreerd
hedendaags comfort.**

Toonkamer en opslag:

Noorddijk 18, Noordbeemster
Telefoon 0299 690273
Fax 0299 690474
Geopend: donderdag, vrijdag en
zaterdag van 11.00 tot 17.00 uur.

Kantoor en werkplaats:

Wormerweg 17
1464 NB Beemster
Telefoon 0299 671922
Fax 0299 674661

**Antieke bouwmaterialen
en restauratiewerken.**

Leveringen van o.a.:

● **Hang- en sluitwerk**

Houten deurknoppen en ladenknoppen, wervels - startwervels van klein tot groot, deurkrukken in gietijzer, messing, messinghoorn, knoppen van porselein enz., handgesmede vlinderscharnietjes, kruisgehengen - duimgehengen, grendels enz.

● **Wandtegels**

De mooiste 'replica witjes' 13 x 13 en tegeltableau's. Originele 15 x 15 en randtegels enz.

● **Sanitair**

● **Binnen- en buitendeuren**

● **Deurroosters en levensbomen**

● **Schoorsteenmantels**

In marmer en hout.

● **Balusters, trapspijlen, trapleuning, hekwerken en nog veel meer authentiek materiaal.**

Tevens levering van:

- Aquamarijn natuurverven op lijnolie basis.
- De originele Noorse teer.

buro architect w.schagen h.b.o. b.n.a.
leijerdijk 13 1733 ja nieuwe niedorp telefoon (0226) 411644 fax 413104

*Het behandelt de
geschiedenis van de
stolp en geeft met
tal van illustraties
nuttige informatie.
Een aantrekkelijk
lees- en kijkboek!*

de stolp te kijk

Formaat 21x 20 cm,
Ingenaaid, 120 blz.
ISBN 90-71123-14-6
Prijs: f 29,50

Nog verkrijgbaar:
'de stolp te kijk'

Uitgave: Stichting Uitgeverij Noord-Holland, Wormerveer.
Dubbele Buurt 10, 1521 nc Wormerveer, telefoon (075) 647 67 77

eigen fabrikaat poppenhuizen,
miniaturen;
mooi speelgoed en kraamcadeau's.

Westende 10, 1474 HA Oosthuizen
tel. 0299-401395, fax 0299-403267

**Bouwen tussen
heden en verleden**

 **Koninklijke
Woudenberg**

Koninklijke Woudenberg
L. van Teylingenstraat 6
1671 EM Medemblik
Telefoon (0227) 54 42 66
Fax (0227) 54 41 47

MAATWERK IN:

**KOZIJNEN
RAMEN
DEUREN
TRAPPEN
LIJSTWERK**

Visser Hraam

Tel. (075) 617 79 84, Zaandam

Boerenerven, vroeger en nu

Door de grote ontwikkelingen van de laatste 50 jaar op het platteland, hebben veel oude boerenerven ingrijpende veranderingen ondergaan. Vanuit landbouwoogpunt is het moeilijk en soms niet wenselijk elementen van het erf uit vroeger tijden te bewaren of weer geheel opnieuw aan te brengen. Toch kan met respect voor het oude erf veel behouden blijven en dat gebeurt tegenwoordig steeds vaker. Hooibergen bijvoorbeeld, laat men staan en worden

'De Eenhoorn' in Middenbeemster.

omgebouwd tot garage, hobbyruimte of werkplek. Op veel erven worden weer kleinvee-weidjes ingericht. En als men de oude beplanting met kennis van zaken toepast, blijft een boerenerf een lust voor het oog van bewoner en passant.

Jacomien Voorhorst is de auteur van het boek 'Boerenerven', dat recent door uitgeverij Terra op de markt is gebracht. Het boek is rijk geïllustreerd met foto's van Marijke Heuff en ruim voorzien van praktische plattegronden. Alle elementen van het oude boerenerf komen in het boek ruimschoots aan de orde: erfmeubilair, tuin, bomen, fruit en bloemen. Voorhorst besteedt in 'Boerenerven' bijzondere aandacht aan het met moderne inzichten restaureren en opnieuw aanleggen van oude erven en boerentuinen.

Het boek kost f 39,90 en is in de boekhandel verkrijgbaar. ▲

Noord-Hollands Restauratie Atelier

Een aantal vaklieden heeft onlangs het Noord-Hollands Restauratie Atelier opgericht. Het beschikt naast kennis en inzicht, over een ruime werkplaats met alle benodigde handgereedschappen en machines voor hout- en metaalbewerking. Het atelier biedt een keur aan restauratiespecialisaties, waaronder gevelornamen-

ten, betimmeringen, hekwerken, boerenwagens, gereedschappen en gebruiksvoorwerpen. Het atelier werkt ook op locatie. De heer Hugo van Veen kan belangstellenden meer informatie verschaffen. Schriftelijk via het adres Heiligland 7, 1821 AB Alkmaar en telefonisch via 06-546 670 88. ▲

Nieuwsbrief nr. 17 van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', december 1996.

Secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen, telefoon 072 - 589 45 51.
Giro 338181 t.g.v. penningmeester Stichting Vrienden van de Noordhollandse stolp, Oosterblokker.

Redactie: Mart Groentjes en Willem Messchaert

Grafische verzorging: Carla Buijsman, Le Bureau, Zwaag (0229 - 21 73 46)

Advertenties: Mooijman Media- en Projectmanagement, Zwaag (0229 - 24 46 27)

Druk: Meco Offset, Zwaag

Oplage: 1.350 exemplaren

De nieuwsbrief verschijnt 3 maal per jaar.

Het bestuur van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp':

J.J. Schilstra (voorzitter)
Komlaan 29, 1861 EE Bergen

M. Groentjes (secretaris)
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

J. van Diepen (penningmeester)
Zuiderdracht 14, 1696 AL Oosterblokker

W. Messchaert (perscontacten, vierkantdeling)
Stierop 1, 1911 NG Uitgeest

S. Douma, Schermerhorn
C. de Jong, Middenbeemster
W. Schermerhorn, Grootchermer
F. Truijten, Zuiderwoude
P. Verhoeven, Heerhugowaard
dr. ir. R. van de Waal, Heemstede

STOLPMASKER

*Het uiterlijk vertoon
van de stolp waarin ik woon
verhult het oud' geraamte van haar lijf:
de houten stulp waarin ik het liefst verblijf.*

Ingezonden door de heer Wim Velthorst te Hauwert.

Stolpenwinkel

De nieuwe videoband Stolpen van binnen en van buiten toont de tien mooiste stolpen van Noord-Holland en een overzicht van 'Het tweede gebruik'. De band is door bijdragen van de Dr. Hofstee-stichting en de Friesland Bank zeer betaalbaar: f 20,- (f 25,- incl. porto). Na overmaking van dit bedrag op onze giro, zie links onder, wordt de band toegestuurd.

Boek

Er zijn van het fraaie boek De stolp te kijk nog exemplaren te bestellen door overmaking van f 29,50 (incl. porto).

Fietsroutes

Er zijn drie beschreven fietsroutes in West-Friesland en in de Beemster verkrijgbaar, samengesteld met Toer-in en ANWB. Met beschrijvingen, foto's, tekeningen en routekaart.
Per route: f 3,50 (incl. porto);
alle drie: f 10,- (incl. porto). ▲

De adviseringscommissie:

S. Douma, A. Geertman (boerenerven), C. de Jong, ing. P.J. Pretz (secretaris) en F. Truijten.

Advisering

Verzoeken om advies gaarne telefonisch op te geven aan de secretaris van de adviseringscommissie, dagelijks bereikbaar tussen 10.00 en 16.00 uur, 072 - 562 47 05.

Het is mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische onderwerpen 'op locatie' uit te brengen. Voor een dergelijk (eerste) advies wordt een bijdrage van f 75,- (donateurs) of f 100,- (niet-donateurs) in rekening gebracht.

De activiteiten van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp' worden mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de Provincie Noord-Holland, de stichting Welstandszorg Noord-Holland en de Dr. Hofsteestichting.